

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 273/2025-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, proti postupu Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. SK-2C/25/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. SK-2C/25/2020. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby nálezom vyslovil porušenie označených práv, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobou podanou 15. júna 2020 sa na Okresnom súde Svidník domáhal vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov a žalobe sťažovateľa bola na okresnom súde pridelená sp. zn. 3C/26/2020. Uznesením Okresného súdu Svidník sp. zn. 2C/25/2020 z 28. septembra 2020 došlo k spojeniu právnej veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 3C/26/2020 s právnou vecou jeho bývalej manželky [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) vedenej pod sp. zn. 2C/25/2020 z dôvodu skoršieho podania taktiež žaloby o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

3. V rámci napadnutého konania Okresný súd Svidník uznesením sp. zn. 2C/25/2020 z 27. januára 2021 vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k podanej žalobe žalobkyne, ktoré sťažovateľ súdu doručil 30. mája 2020. Okresný súd Svidník síce v pravidelných časových intervaloch napadnutého konania nariadňoval pojednávania na prejednanie veci, ale vo veci pojednával len 22. septembra 2021 a 26. januára 2023, keď ostatné termíny pojednávania nariadené na 21. jún 2021, 24. november 2021, 22. august 2022 a 10. máj 2023 boli odročené z dôvodov na strane žalobkyne, pojednávania nariadené na 29. marec 2022 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne, na 21. september 2022 a 16. november 2022 bez uvedenia dôvodu. Osobitne Okresný súd Svidník uznesením sp. zn. 2C/25/2020 z 26. mája 2023 nariadil vo veci samej znalecké dokazovanie, proti ktorému podal sťažovateľ 3. októbra 2023 sťažnosť a námietku zaujatosti proti pribratému znalcovi. Okresný súd Bardejov uznesením sp. zn. SK-2C/25/2020 z 13. októbra 2023 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Svidník sp. zn. 2C/25/2020 z 26. mája 2023 a zároveň rozhodol o nevyhlúčení pribratého znalca z konania. Okresný súd Bardejov uznesením sp. zn. SK-2C/25/2020 z 1. augusta 2024 návrh sťažovateľa, ktorým namietal nesprávne a nezákonne vymedzený predmet znaleckého dokazovania, zamietol. Znalecké skúmanie vo veci samej bolo ukončené 4. apríla 2025 doručením znaleckých posudkov č. 54/2025 a č. 55/2025 sťažovateľovi, ktorý sa k ich obsahu vyjadril podaním doručeným Okresnému súdu Bardejov 20. apríla 2025. Posledným úkonom vo veci samej bolo 1. apríla 2025 nariadenie pojednávania vo veci na 12. jún 2025.

4. Sťažovateľ nachádza porušenie ním označených práv v dĺžke trvania napadnutého konania, ktoré do dňa podania ústavnej sťažnosti trvá už 5 rokov. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že konanie okresného súdu nesmeruje k odstráneniu jeho právnej neistoty, teda k právoplatnému skončeniu sporu, ale súd svojou zjavnou nečinnosťou a neefektívnym postupom konanie nedôvodne predlžuje a oddiaľuje tým poskytnutie právnej istoty rozhodnutej veci sťažovateľovi. Neprimeraná dĺžka konania pritom nie je odôvodnená právnou a ani faktickou zložitosťou veci alebo správaním sťažovateľa.

5. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 273/2025-14 z 27. mája 2025 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd k prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľa potvrdil, že predmetom napadnutého konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva sťažovateľa a žalobkyne ako bývalých manželov po rozvoze ich manželstva, pričom sťažovateľ, ako aj žalobkyňa podali samostatné návrhy na Okresnom súde Svidník, ktorý ich uznesením č. k. 2C/25/2020-15 z 28. septembra 2020 spojil na spoločné konanie vedené pod sp. zn. 2C/25/2020 (pôvodne vedené samostatné návrhy pod sp. zn. 2C/25/2020 a sp. zn. 3C/26/2020). S účinnosťou od 1. júna 2023 je v zmysle zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení jeho novelizácie zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 151/2022 Z. z. a zákona č. 398/2022 Z. z. (ďalej len „zákon

č. 371/2004 Z. z.“) sídlom Okresného súdu Bardejov mesto Bardejov a jeho obvod tvorí obvod okresov Bardejov, Svidník a Stropkov, na podklade čoho je predmetná vec pôvodne vedená pod sp. zn. 2C/25/2020 teraz vedená pod sp. zn. SK-2C/25/2020.

7. Okresný súd na podklade obsahu súdneho spisu sp. zn. SK-2C/25/2020 a chronologického prehľadu procesných úkonov dospel k záveru, že z jeho strany k žiadnym priet'ahom nedochádza, keď v konaní „*sa postupovalo v súlade so základným právom strán sporu na prerokovanie ich vecí bez zbytočných priet'ahov.*“, pričom „*úkony súdu boli vykonávané efektívne a s náležitým sústredením sa na vec a reagujúc na aktuálnu procesnú situáciu, ktorú najmä strana žalovaného využívala predovšetkým na predkladanie námietok voči osobe ustanoveného znalca, sťažnosti voči uzneseniu o nariadení znaleckého dokazovania; bolo potrebné procesné reagovať na návrh ustanoveného znalca na zrušenie jeho ustanovenia zo zdravotných problémov, vyhľadanie nového znalca a jeho ustanovenie.*“. V nadväznosti na uvedené okresný súd nesúhlasí so sťažovateľom predostretým názorom o tom, že postup okresného súdu nesmeruje k odstráneniu stavu jeho právnej neistoty a právoplatnému skončeniu veci. Naopak, okresný súd považuje „*správania a procesný postup sťažovateľa v priebehu napadnutého konania*“ za postup, ktorý „*vykazoval znaky výrazných obštrukcií, napr. opakované námietky voči osobe ustanovených znalcov, neposkytovanie potrebnej súčinnosti ustanovenému znalcovi pri vypracovaní znaleckého posudku.*“.

8. V ďalšom okresný súd poukázal na tri skutočnosti, ktoré je potrebné zohľadniť v rámci právneho posúdenia veci, a to (i) pandémie COVID-19, (ii) celková dĺžka napadnutého konania v trvaní 5 rokov a (iii) skutková zložitosť veci odvodená od potreby znaleckého skúmania.

9. V rámci pandémie COVID-19 okresný súd poukázal na to, že táto prekážka mala celoštátny vplyv na priebeh súdnych konaní v období „*marec/2020 - apríl/2020, október/2020 - december/2020 a január/2021 - apríl/2021*“, keď súdy pojednávali „*bud' v obmedzenom režime (§ 3 a nasl. zákona číslo 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony), alebo vôbec.*“. V naznačenom smere okresný súd zvýraznil, že „*aj napadnuté konanie bolo poznačené dobou, ktorou spoločnosť prechádzala v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 a prijímaním protipandemických opatrení, v záujme eliminovania prenosu tohto ochorenia*“, keď aj Okresný súd Svidník odročoval nariadené termíny pojednávania, a táto doba by mala byť v nadväznosti na judikatúru ústavného súdu (II. ÚS 245/2020, IV. ÚS 273/2020, IV. ÚS 465/2020) zohľadňovaná nie v neprospech konajúceho súdu.

10. V ďalšom okresný súd prízvukoval celkovú dĺžku napadnutého konania v trvaní 5 rokov, ktorú samotnú ústavný súd posúdil aj ako ústavne konformnú s prihliadnutím na okolnosti veci (II. ÚS 109/2003), resp. zásah do označených práv nedosiahol potrebnú intenzitu pre vyslovenie ich porušenia (II. ÚS 93/2003, II. ÚS 177/2004, I. ÚS 29/2017), keď „*nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa článku 48 odsek 2 Ústavy (I. ÚS 66/2002, I. ÚS 154/2003, I. ÚS 38/2004, III. ÚS 199/2002, IV. ÚS 147/2004, IV. ÚS 221/2005).*“. Podľa okresného súdu teda „*Aj v päť rokov trvajúcim sporovom konaní nemusí dochádzať k porušovaniu označených práv, čo je dané zákonným rámcom a charakterom napadnutého konania (predmetom ktorého je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode ich manželstva), v ktorom sa vykonávajú*

jednotlivé procesné úkony smerujúce predovšetkým k vykonaniu dokazovania znaleckým dokazovaním a tým smerujúce k rozhodnutiu vo veci samej.“.

11. Napokon sa na dĺžke napadnutého konania podpísala aj jeho skutková náročnosť odvodená od potreby znaleckého skúmania, od ktorého sa potom odvíja dlhší časový priestor na naštudovanie veci, pričom *„súd úkony vo veci nevykonáva iba nariadením pojednávania a samotným pojednávaním, ale tiež inou procesnou činnosťou, napr. zhromažďovaním dôkazov, študovaním spisového materiálu, v danom prípade aj vykonávaním procesných úkonov smerujúcich k vykonaniu dokazovania znaleckým dokazovaním“*, keď *„Dlhší časový priestor je potrebný aj na naštudovanie veci ustanoveným znalcom za účelom vyhotovenia písomného znaleckého posudku nevyhnutného pre rozhodnutie súdu vo veci samej.*“.

Podľa názoru okresného súdu k celkovej dĺžke znaleckého dokazovania prispel aj sám sťažovateľ svojím obštrukčným správaním, ako o tom bol okresný súd informovaný súdnym znalcom a ako o tom vypovedá aj procesná aktivita samotného sťažovateľa prejavujúca sa v podávaní sťažností proti pribratiu znalca a proti výsledkom vykonaného dokazovania s cieľom docieľiť jeho opakovanie.

II.2. Replika sťažovateľa:

12. Sťažovateľ v rámci svojej repliky nesúhlasil s obranou okresného súdu, že zodpovedá za vzniknuté prieťahy, *„pretože namietal znalca, predmet znaleckého skúmania a nebol súčinný pri obhliadke nehnuteľnosti.*“.

Oproti tomu v odpovedi predsedu Okresného súdu Svidník sp. zn. 1SprO/297/2023 z 24. mája 2023 na jeho sťažnosť na prieťahy mu bolo vytknuté, že ako strana žiadal o odročenie viacerých termínov pojednávania, *„avšak pravda je taká, že nepodal ani jednu žiadosť o odročenie pojednávania, pretože takéto žiadosti podávala žalobkyňa (a jej právny zástupca).*“,

keď takto *„zmarili až 6 nariadených pojednávani, pričom toto zjavne Okresný súd Bardejov nepovažoval za spôsobenie prieťahov v konaní a predĺžení celkovej dĺžky konania.*“.

Sťažovateľ je presvedčený o tom, že nariadené termíny pojednávani na 21. jún 2021, 24. november 2021, 22. august 2022, 16. november 2022 a 11. máj 2023 nemali byť odročené, keďže (i) dôvody na ich odročenie neboli zo strany zákonného sudcu dostatočne preverené a (ii) právneho zástupcu žalobkyne mohol zastúpiť advokátsky koncipient.

Oproti tejto procesnej aktivite žalobkyne sťažovateľ podal iba jednu žiadosť o odročenie pojednávania, a to 12. júna 2025, z dôvodu závažného zhoršenia zdravotného stavu (konkrétne opísaného v lekárskej správe).

Podľa sťažovateľa okresný súd *„zámerne opomenul aj prieťahy spôsobené žalobkyňou, ktorá nereagovala na výzvu súdu na vyjadrenie k žalobe sťažovateľa, a preto jej súd dňa 15. 4. 2021 zaslal opätovnú výzvu, a rovnako tak žalobkyňa na výzvu súdu nezložila preddavok na znalecké dokazovanie, v dôsledku čoho jej súd dňa 21. 4. 2023 zaslal opätovnú výzvu.*“.

Sťažovateľ dokonca označil za klamlivé tvrdenie okresného súdu o jeho nespolupráci pri znaleckom dokazovaní, keď nespustil do domu znalkyňu, ktorá o tom mala súd informovať 31. júla 2024, čoho dôkazom je priložená mailová komunikácia so znalkyňou, z ktorej vyplýva, že *«na znalkyňou oznámené termíny reagoval tak, že ju požiadal o trpezlivosť, lebo urobil podanie k zmene vymedzenia znaleckého skúmania, na čo znalkyňa odpovedala tak, že „nie je problém, počkám“»*.

Napokon sťažovateľ rozporuje aj obranu okresného súdu o pandemickej situácii, ktorá mala byť objektívnou prekážkou v jeho postupe, resp. postupe v tom čase konajúceho Okresného súdu Svidník, ktorá je *„vylúčená judikatúrou Ústavného súdu SR k pandemickým opatreniam a nedostatočnému personálnemu obsadeniu (či preťaženiu zákonného sudcu).*“.

Podľa sťažovateľa *„Žiadne protipandemické*

opatrenia nebránili súdu, aby konal a vykonával aj pojednávania. Súd mohol vo veci konať za dodržania všetkých opatrení, pričom sa to nevzťahovalo len na väzobné veci, ale aj na ostatnú agendu.“.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď sťažovateľ videl opodstatnenosť ním podanej ústavnej sťažnosti predovšetkým (i) v celkovej dĺžke napadnutého konania v trvaní 5 rokov, ktorá je odvodená predovšetkým od správania žalobkyne, ktorá viacnásobne žiadala o odročenie nariadených termínov pojednávania (21. júna 2021, 24. novembra 2021, 22. augusta 2022, 16. novembra 2022 a 11. mája 2023), a (ii) nesprávneho postupu okresného súdu, ktorý návrhom žalobkyne vyhovel, pričom na to nebol zákonný dôvod.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

15. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je taktiež aj právny názor, podľa ktorého nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 372/09, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 35/01, I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, III. ÚS 59/05, III. ÚS 103/05, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020, IV. ÚS 66/2023). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01,

IV. ÚS 66/2023). Inými slovami, priet'ah v určitej fáze konania môže byť prípustný, ak celková dĺžka konania nie je neprimeraná (Pretto a ďalší proti Taliansku z 8. 12. 1983).

16. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 66/2023). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00).

17. Ústavný súd pristúpil k vyhodnoteniu opodstatnenosti sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti, pričom bude posudzovať tri základné kritériá, a to zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu, spoločne. Z obsahu súdneho spisu sa ústavný súd presvedčil, že napadnuté konanie začalo podaním žalôb žalobkyne 1. júna 2020 a sťažovateľa 17. júna 2020 na v tom čase vecne a mieste príslušnom Okresnom súde Svidník. Je potrebné poznamenať, že s účinnosťou od 1. júna 2023 je v zmysle zákona č. 371/2004 Z. z. sídlom Okresného súdu Bardejov mesto Bardejov a jeho obvod tvorí obvod okresov Bardejov, Svidník a Stropkov, na podklade čoho je predmetná vec pôvodne vedená na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 2C/25/2020 aktuálne vedená na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-2C/25/2020. Uznesením Okresného súdu Svidník sp. zn. 2C/25/2020 z 28. septembra 2020 došlo k spojeniu právnej veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 3C/26/2020 s právnou vecou žalobkyne vedenu pod sp. zn. 2C/25/2020 z dôvodu jej skoršieho podania.

18. Predmetom napadnutého konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov v čase po rozvode ich manželstva, čo vzhľadom na predmet konania tvorí pravidelnú/bežnú agendu všeobecných súdov v civilnom konaní. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitosť prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968). V rámci dokazovania okresný súd uznesením č. k. 2C/25/2020-215 z 26. mája 2023 nariadil znalecké dokazovanie z odboru stavebníctva, odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností, ktoré ďalším uznesením č. k. SK-2C/25/2020-287 z 3. apríla 2024 zrušil a ustanovil ďalšieho znalca, resp. znalkyňu, keď pôvodne ustanovený znalec zo zdravotných dôvodov a pre nespôluprácu sťažovateľa požiadal o ustanovenie iného znalca, čomu okresný súd vyhovel. Aj napriek potrebe vykonať znalecké ohodnotenie časti majetku patriaceho do spoločného majetku bývalých manželov nehodnotí ústavný súd napadnuté konanie ako osobitne skutkovo zložitú, a to predovšetkým s ohľadom na predmet znaleckej činnosti spočívajúci v znaleckom ohodnotení nehnuteľnej veci, čo je samo osebe nie zložitým znaleckým úkonom. Podľa názoru ústavného súdu tak napadnuté konanie nie je možné po stránke skutkovej, ako aj po stránke právnej hodnotiť ako príliš zložitú.

19. Napadnuté konanie začalo podaním dvoch žalôb na Okresnom súde Svidník, a to žalobkyne 1. júna 2020 a sťažovateľa 17. júna 2020. V časovom úseku napadnutého konania od 1. júna 2020 do 21. júna 2021 okresný súd vykonával úkony typické pre začiatok sporového konania, keď 18. júna 2020 vyzval žalobkyňu na zaplatenie súdneho poplatku, uznesením sp. zn. 2C/25/2020

z 28. septembra 2020 vydaným podľa § 166 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) spojil veci vedené pod sp. zn. 3C/26/2020 a sp. zn. 2C/25/2020 na spoločné konanie, uzneseniami č. k. 2C/25/2020-72 z 27. januára 2021 a č. k. 2C/25/2020-85 z 15. apríla 2021 vydanými podľa § 167 ods. 1 až 3 CSP vyzval sporové strany na vyjadrenie sa k podanej žalobe a postupom podľa § 177 ods. 1 CSP nariadil 20. mája 2021 termín prvého pojednávania vo veci na 21. jún 2021.

20. V napadnutom konaní bolo nariadených viacero termínov pojednávania, z ktorých sa uskutočnili len dve, a to 22. septembra 2021 a 26. januára 2023. Prvý termín pojednávania bol nariadený na 21. jún 2021, ktorý bol odročený na podklade žiadosti právneho zástupcu žalobkyne z dôvodu jeho náhleho a vážneho dôvodu odcestovania do Českej republiky. Následne bol 16. júna 2021 nariadený termín pojednávania na 22. september 2021, ktorý sa aj uskutočnil, na ktorom bol právny zástupca žalobkyne zastúpený advokátskou koncipientkou. Okresný súd Svidník po vykonaní dokazovania nariaďuje ďalší termín pojednávania na 24. november 2021, na ktorý predvoláva svedkov a posielajú dožiadania Štátnemu fondu rozvoja bývania a Slovenskej sporiteľni. Nariadený termín pojednávania na 24. november 2021 sa neuskutočnil z dôvodu žiadosti právneho zástupcu žalobkyne pre nakazenie sa vírusom COVID-19 v celej jeho advokátskej kancelárii (č. l. 135), čo právny zástupca dokladá aj potvrdeniami o práceneschopnosti (č. l. 136 až 139). Okresný súd Svidník nariadil 7. februára 2022 termín pojednávania na 30. marec 2022, ktorý sa neuskutočnil z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Ďalší termín pojednávania bol 7. júna 2022 nariadený na 22. august 2022, ktorý sa opätovne neuskutočnil z dôvodu žiadosti právneho zástupcu žalobkyne, ktorý žiadosť o odročenie pojednávania odôvodnil kolíziou termínov a zdravotným stavom koncipientky. Okresný súd Svidník nariadil 22. augusta 2022 ďalší termín pojednávania na 21. september 2022, ktorý bol opätovne odročený z dôvodu kolízie termínov právneho zástupcu žalobkyne, podozrenia na ochorenie COVID-19 u koncipientky a výslovnej žiadosti žalobkyne o prítomnosť ňou zvoleného právneho zástupcu na pojednávaní. Právny zástupca žalobkyne zároveň oznamuje možné termíny pojednávania, ktorých sa môže zúčastniť. Následne bol Okresným súdom Svidník 21. septembra 2022 nariadený termín pojednávania na 16. november 2022, ktorý ale bol opätovne odročený na žiadosť právneho zástupcu žalobkyne pre karanténnu práceneschopnosť a pre výslovnú žiadosť žalobkyne o jeho prítomnosť na pojednávaní. Okresný súd Svidník vo veci pojednával po druhý raz 26. januára 2023, pričom pojednávania sa zúčastnila na strane právneho zástupcu žalobkyne jeho koncipientka za súčasnej neprítomnosti žalobkyne. Okresný súd Svidník nariaďuje 27. apríla 2023 ďalší termín pojednávania na 11. máj 2023, ktorý sa neuskutočnil z dôvodu žiadosti žalobkyne pre plnenie služobnej povinnosti spočívajúcej v povinnosti podrobiť sa previerkam telesnej pripravenosti. Posledný termín pojednávania nariadený na 12. jún 2025 sa neuskutočnil z dôvodu závažného zhoršenia zdravotného stavu sťažovateľa (konkrétne opísaného v lekárskej správe).

21. Vyhodnotením časového úseku napadnutého konania od 21. júna 2021 do 26. mája 2023, keď bolo vo veci nariadené znalecké dokazovanie, ústavný súd konštatuje, že aj napriek nariadeniu termínov pojednávania v pravidelných intervaloch (z čoho je možné vyvodiť snahu súdu o plynulý postup vo veci) sa uskutočnili len dve, a to 22. septembra 2021 a 26. januára 2023. Je potrebné prisvedčiť argumentácii sťažovateľa o mechanickom prevzatí dôvodov na odročenie niektorých nariadených termínov pojednávania zo strany Okresného súdu Svidník, keď právny zástupca žalobkyne nielen v ojedinelom prípade požiadal o odročenie už nariadeného termínu pojednávania. Ide predovšetkým o ospravedlnenie z nariadeného termínu pojednávania na 21. jún 2021 z dôvodu

odcestovania do Českej republiky, ktorý bol akceptovaný bez jeho bližšieho zdôvodnenia. Taktiež nariadený termín pojednávania na 22. august 2022 bol zrušený aj pre „*náhle a neočakávané zhoršenie zdravotného stavu koncipientky*“, čo ale nebolo doložené lekárskou správou, resp. potvrdením o práceneschopnosti. Taktiež termínu pojednávania 26. januára 2023 sa zúčastnila koncipientka právneho zástupcu žalobkyne, keď táto (resp. jej právny zástupca) naproti tomu pri odročení termínu pojednávania na 21. september 2022 trvala na osobnej účasti jej právneho zástupcu. Taktiež nariadený termín pojednávania na 11. máj 2023 bol zrušený pre služobnú povinnosť žalobkyne zúčastniť sa previerok fyzickej pripravenosti (odhliadnuc od možnosti ich absolvovania vo viacerých možných termínoch), keď naproti tomu sa pojednávania 26. januára 2023 žalobkyňa osobne nezúčastnila. Z uvedeného je možné identifikovať snahu žalobkyne a jej právneho zástupcu o predlžovanie konania, resp. snahu o zdržiavaciu taktiku, ktorá mala/mohla byť v zmysle zákonne ukotvenej povinnosti sudcu postupovať v konaní plynule (bod 16) podrobená prísnejšej kontrole zo strany konajúceho zákonného sudcu, a nie mechanicky prevzatá ako dôvod na odročenie pojednávania. Na strane druhej je v postupe Okresného súdu Svidník (i) citeľne prítomná snaha o plynulý postup v konaní a (ii) uvedené prekážky v plynulom postupe súdu boli spôsobené stranou v konaní, a nie nečinnosťou, resp. výslovne priet'ahovým postupom Okresného súdu Svidník v napadnutom konaní, a preto aj pri akceptácii právneho názoru s'ťažovateľa o možnosti súdu žiadosť/dôvod na odročenie pojednávania neakceptovať (a z toho pohľadu považovať dané časové obdobie za priet'ahové obdobie) je možné uzavrieť, resp. zopakovať, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 372/09, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020).

22. Nariadené termíny pojednávania na 24. november 2021, 22. august 2022, 21. september 2022 a 16. november 2022 boli odročované na podklade oprávnenej požiadavky právneho zástupcu žalobkyne predovšetkým z dôvodu postihnutia ochorením COVID-19 (ktorý postihol aj personál právnej kancelárie) a kolízie termínov právneho zástupcu. V súvislosti s obranou okresného súdu pandemickým ochorením COVID-19 a nemožnosťou nariad'ovania pojednávania v čase „*marec/2020 - apríl/2020, október/2020 - december/2020 a január/2021 - apríl/2021*“, v ktorom súdy nepojednávali alebo pojednávali len v obmedzenom režime, a argumentáciou s'ťažovateľa, podľa ktorej „*Žiadne protipandemické opatrenia nebránili súdu, aby konal a vykonával aj pojednávania. Súd mohol vo veci konať za dodržania všetkých opatrení, pričom sa to nevz'ahovalo len na väzobné veci, ale aj na ostatnú agendu.*“, ústavný súd konštatuje, že samotná prítomnosť pandémie COVID-19 sa nepodpísala na plynulosti postupu Okresného súdu Svidník, keďže tento nariad'oval pojednávania v pravidelných časových intervaloch. Teda prítomnosť pandemického opatrenia v spojitosti s prijatou právnou úpravou, napr. zákonom č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov, sa podľa názoru ústavného súdu neprejavila v tom, aby Okresný súd Svidník nenariad'oval termíny pojednávania počas doby platnosti opatrení na predchádzanie uvedenému ochoreniu, ale v tom, že sa právny zástupca žalobkyne ospravedlňoval z nariadených termínov pojednávania na 24. november 2021, 22. august 2022, 16. november 2022 z dôvodu, že bol postihnutý pandemickým ochorením, teda z dôvodu zdravotnej indispozície, čo by bol dôvod na ospravedlnenie aj v prípade iných ochorení, ako bol COVID-19. Z pohľadu posudzovania plynulosti postupu Okresného súdu Svidník

v posudzovanom časovom úseku je teda určujúca prítomnosť samotného ochorenia u právneho zástupcu žalobkyne (vrátane personálu jeho kancelárie), nie samotná pandemická situácia, ktorá by bola/mala byť všeobecne exkulpujúcim dôvodom (aj v kontexte spomínanej právnej úpravy) pre nečinnosť súdu.

23. Posledným posudzovaným časovým úsekom napadnutého konania je úsek od 26. mája 2023 do 5. mája 2025, keď bola ústavnému súdu doručená ústavná sťažnosť. Okresný súd Svidník uznesením č. k. 2C/25/2020-215 z 26. mája 2023 nariadil znalecké dokazovanie z odboru stavebníctva, odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností, ktoré ďalším uznesením č. k. SK-2C/25/2020-287 z 3. apríla 2024 zrušil a ustanovil ďalšieho znalca, resp. znalkyňu, keď pôvodne ustanovený znalec zo zdravotných dôvodov a pre nespoluprácu sťažovateľa požiadal o ustanovenie iného znalca, čomu okresný súd vyhovel. Ústavný súd pozná judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej je za prietahy ustanoveného znalca spojené s predložením znaleckého posudku primárne zodpovedný konajúci sudca (Capuano proti Taliansku z 25. 6. 1987, sťažnosť č. 9381/81, bod 32, Jurica proti Chorvátsku z 2. 5. 2017, sťažnosť č. 30376/13, bod 78). Nebol to však okresný súd, ktorého postup by sa podpísal na dĺžke znaleckého skúmania od 26. mája 2023 do 28. marca 2025, ale postoj samotného sťažovateľa. V naznačenom smere rezonuje informácia od ustanoveného znalca Ing. Mirona Mikitu, ktorý oznámil okresnému súdu nespoluprácu sťažovateľa pri znaleckom oceňovaní nehnuteľnosti (č. 1. 282), ako aj informácia poskytnutá ďalšou znalkyňou Ing. Ľudmilou Maňkošovou, ktorá okresnému súdu (pri telefonickom kontaktovaní pracovníkom súdu informujúcim sa o termíne predloženia znaleckého posudku) oznamuje taktiež nespoluprácu sťažovateľa spočívajúcu v odmietnutí sprístupnenia oceňovaného rodinného domu (č. 1. 299). Okresný súd pred ustanovením súdneho znalca Ing. Mikitu kontaktoval viacerých znalcov s cieľom zistiť možnosti vypracovania znaleckého posudku, a to Ing. Ladislava Dubasa, Ing. Jozefa Fedorka, Ing. Jána Kimáka (č. 1. 211 až 213), ktorí vypracovanie znaleckého posudku odmietli, a tejto skutočnosti si musel byť vedomý aj samotný sťažovateľ, ktorý 30. mája 2023 nahliadol do súdneho spisu. Vo vzťahu k ustanovenému znalcovi Ing. Mikitovi sťažovateľ vzniesol 5. júna 2023 námietku zaujatosti, a to v sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu č. k. 2C/25/2020-215 z 26. mája 2023, o ktorej bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu č. k. SK-2C/25/2020-215 z 13. októbra 2023. Sťažovateľ 10. novembra 2023 doručuje okresnému súdu urgenciu, ktorou žiada o nariadenie termínu pojednávania vo veci, pričom ale 10. februára 2024 doručuje okresnému súdu námietku zaujatosti súdneho znalca Ing. Mikitu, v dôsledku ktorej okresný súd uznesením č. k. SK-2C/25/2020-172 z 12. februára 2024 vyrubuje súdny poplatok vo výške 33 eur a o ktorej aj v nadväznosti na súdnym znalcom oznámenú nespoluprácu sťažovateľa pri sprístupnení rodinného domu z 28. februára 2024 rozhoduje okresný súd uznesením č. k. SK-2C/25/2020-287 z 3. apríla 2024, ktorým rozhodol o nevyhlúčení súdneho znalca Ing. Mikitu z vykonania znaleckého dokazovania, ďalším výrokom zrušil svoje uznesenie č. k. 2C/25/2020-215 z 26. mája 2023 a ďalším výrokom ustanovil súdnu znalkyňu Ing. Ľudmilu Maňkošovú. V časovej nadväznosti na to sťažovateľ doručil okresnému súdu 24. júna 2024 podanie, ktorým namietol nesprávne vymedzenie predmetu znaleckého dokazovania, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením č. k. 2C/25/2020-303 z 1. augusta 2024 s jednoznačným záverom o nedôvodnosti jeho podania (pozri bod 3 tohto rozhodnutia). Ústavný súd nespochybňuje procesnú aktivitu sťažovateľa spočívajúcu v podávaní opravných prostriedkov a podaní súvisiacich so znaleckým skúmaním, ale v rámci posúdenia plynulosti postupu okresného súdu je určujúce, že za prietahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia

procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03). V súlade s touto judikatúrou preto dobu potrebnú na rozhodnutie o sťažovateľom uplatnených procesných právach ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných prietáhov v konaní okresného súdu (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016, IV. ÚS 515/2021, IV. ÚS 78/2025, IV. ÚS 79/2025). Ústavný súd však na tomto mieste dôrazne prízvukuje aj nespoluprácu sťažovateľa pri znaleckom ohodnocovaní rodinného domu (tak ako bola znalcami vytknutá a oznámená okresnému súdu – č. l. 282 a č. l. 299), a to aj napriek výslovne uloženej povinnosti participácie uznesením okresného súdu č. k. 2C/25/2020-303 z 1. augusta 2024 a hrozbe uloženia poriadkovej pokuty. Na podklade uvedeného ústavný súd hodnotí časový úsek napadnutého konania od 26. mája 2023 do 28. marca 2025, ktorý spočíval v znaleckom dokazovaní, ako bezprietáhový zo strany okresného súdu, keď dĺžka znaleckého skúmania (pri inak jednoduchom znaleckom úkone spočívajúcom v určení hodnoty nehnuteľnosti) bola podmienená (i) procesnou aktivitou sťažovateľa a (ii) jeho výslovnou nespoluprácou s ustanovenými znalcami.

24. Záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno formulovať vždy s ohľadom na faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené (charakter prejednávanej veci, konkrétne okolnosti prípadu, zložitosť veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, ako i správanie účastníkov a samotného súdu), pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o prietahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu, a teda zakladajúce porušenie práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú prietahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná. Ústavný súd v posudzovanej veci teda dospel k záveru, že dĺžka napadnutého konania je predovšetkým podmienená správaním sa strán konania, či už samotného sťažovateľa pri výkone znaleckého skúmania (pozri bod 24), alebo strany žalobkyne, ktorá viacnásobne žiadala o odročenie nariadených termínov pojednávania (pozri body 21 a 22), ale nie postupom okresného súdu, vzhľadom na čo ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel. Samozrejme, tento aktuálny záver ústavného súdu do budúcnosti nemusí platiť, ak efektívna a sústredená činnosť okresného súdu nepovedie v primeranej dobe k meritórnemu rozhodnutiu, ktorého objektívne nie optimálnu dĺžku ústavný súd reflektuje.

25. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu